

Motion till riksdagen 2017/18:4000

av **Aron Emilsson m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2017/18:110 Politik för gestaltad livsmiljö

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår proposition 2017/18:110 Politik för gestaltad livsmiljö.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur svenska medborgare kan få ökat inflytande över sin gemensamma offentliga miljö, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka kommunernas kulturmiljökompetens och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över möjligheterna att genom lag ålägga kommunerna att tillsätta ett skönhetsråd och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Boverket övergripande uppföljnings- och samordningsansvar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta kommunala arkitekturprogram och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en riksarkitektenhet bör införas hos Boverket och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vilka direktiv som krävs för att enprocentsregeln ska kunna tillämpas bättre och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Gestaltningen av vår gemensamma livsmiljö är en angelägen fråga, och Sverigedemokraterna är mycket positiva till att regeringen tagit sig an denna fråga. Vi konstaterar att regeringen strävar efter en högre grad av dialog och medborgardelaktighet på detta område, en utgångspunkt för området som

Sverigedemokraterna haft länge. Däremot ser vi inte att regeringens förslag skulle innebära en reell förändring på området.

Vad som läggs in i begreppet en god bebyggd miljö är inte politikens uppgift att svara på. Däremot kan vi lyfta andra värden som är viktiga och som påverkar den gestaltade livsmiljöns utformning. Sverigedemokraterna föreslår nya kulturpolitiska mål, där ett kulturellt perspektiv blir en integrerad del av samhällsbyggnadsfrågor, liksom vård och omsorg, för folkhälsans skull.

För Sverigedemokraterna handlar det om respekt för vårt historiska arv, för skönhet och harmoni. Redan i en statlig utredning 1995 konstaterades att den gemensamma livsmiljön har många brister, och att medborgarna efterfrågar harmoni och skönhet. Forskning visar att hänsyn till dessa aspekter bidrar till ett ökat välbefinnande och om skönt och harmoni skulle kunna uppnås i vår gemensamma gestaltade miljö skulle det påverka folkhälsan positivt. Sverigedemokraterna tror att bästa sättet att uppnå detta är genom att låta Sveriges medborgare själva avgöra vad de lägger i begreppet, genom medborgardialog på riktigt. Vi förordar också starkare inslag av direktdemokrati och ställer oss positiva till fler beslutande folkomröstningar på både lokal, regional och nationell nivå.

Regeringen skriver följande: ”En känsla av tillhörighet och stolthet över den gemensamma miljön bidrar till att bygga ett samhälle som håller ihop”, en formulering som hämtad ur Sverigedemokraternas syn på vilka balkar som är bärande i det fysiska samhällsbygget. Vår vision är väldigt tydlig: bygg de miljöer som folk efterfrågar och kan trivas i. Svenska folket är bäst lämpade att avgöra dessa miljöers utformning och vilka miljöer som de kan vara stolta över, över tid.

Sverige har i dag omfattande estetiska målsättningar. Bland annat plan- och bygglagen omnämner hög estetisk kvalitet. Estetik och kvalitet är tolkningsbara och diffusa begrepp som behöver fastslås för att rätt åtgärder och verktyg ska kunna sättas in för att stärka estetiken och kvaliteten i samhällsbyggnaden i landets kommuner, inte minst då modulhuskvarter etc. smälls upp under kort tid, men förändrar en Orts helhetsintryck och värde. Vi kan konstatera att riksdagens mål om att kulturmiljön ska tas till vara i samhällsutvecklingen inte har uppnåtts runt om i landet. Tvärtom ser vi alltför många tecken i tiden på hur vår gemensamma kulturmiljö av kulturhistoriskt värde förvanskas, förfulas, eller rivs och förstörs, såväl på landsbygden som i centrala Stockholm. 1960-talets rivningsvåg har inte upphört, utan böljar fram. Sverigedemokraterna har länge försökt komma åt detta problem genom förslag som stimulerar kulturmiljökompetensen i landet genom att i vår budget föreslå ett särskilt stimulansbidrag till kommuner för just detta ändamål.

Sverigedemokraterna föreslår därför, återigen, att en rad utredningar tillsätts, bl.a. en för att se över hur medborgare kan få större inflytande över de miljöer som de vistas i. Ett nytt system där det samhälle vi bygger överensstämmer med folkets vision av vad en god livsmiljö är. Regeringens förslag är otillräckligt både vad gäller att ta hänsyn till människors önskemål och vårt historiska arv. Vidare vill Sverigedemokraterna tillsätta ytterligare en utredning som tittar på hur ett lagkrav om att varje kommun ska ha ett lokalt tillsatt skönhetsråd kan se ut. Rådet skulle vara brett sammansatt och avge yttrande till översiktsplanen och detaljplanens process och ny exploatering generellt.

Sverigedemokraterna menar att det uppföljnings- och samordningsansvar som dels Statens centrum för arkitektur och design (ArkDes), dels Boverket föreslås åläggas bäddar för en betydande risk för stuprörs- och dubbelarbete. Vi föreslår därför att Boverket får det övergripande uppföljnings- och samordningsansvaret, med uppdraget

att delegera relevanta uppdrag till ArkDes. Detta skapar en tydligare rollfördelning och ett enklare ansvarsutkrävande.

Utöver det ger regeringen Riksantikvarieämbetet ytterligare ansvar och uppdrag utan att räkna upp deras anslag. Sverigedemokraterna har sedan ett antal år tillbaka föreslagit en rejäl uppräknings av Riksantikvarieämbetets anslag och vill således ge Riksantikvarieämbetet resurser så de kan svara på nuvarande och framtida ansvar.

Sverigedemokraterna anser vidare att någon form av kommunala arkitekturprogram bör upprättas. Någon form av mellansteg mellan översiktsplan (ÖP) och detaljplan (DP), alternativt inslag i ÖP-, eller DP-processen där obligatoriskt samrådsförfarande med länsarkitekt, kommunarkitekt, civilsamhället och medborgarna ingår, ska införas som regel. Kvalitet, hantverkskunnande och tidstypisk harmonisering med befintlig kulturmiljö ska bli en viktigare aspekt vid upphandling. En utredning får titta på hur det här bäst kan implementeras i detalj. Ett införande av en riksarkitektenhet hos Boverket skulle också kunna utredas för att ha en referenspunkt som sträcker sig över riket. Där skulle t.ex. en länsarkitekt förslagsvis rapportera till en riksarkitektenhet om kommunens utveckling. Länsarkitekt ska vara ett obligatorium vid varje länsstyrelse. Det är även viktigt att vi utreder vilka direktiv som krävs för att enprocentsregeln ska tillämpas i realiteten. Det får inte vara en undantagsregel som den ibland är i dag, men inte heller tvingande, utan en riktlinje.

Större krav på utformning av fastigheter och hus ska ställas inom städernas stadskärna då det berör större delen av befolkningen och ger en bild av staden för både dess invånare och dess besökare. Gemenskapen i samhället är viktig och där kan bostadsbyggandet och områdesplaneringen väga in till stor del. Att bygga med innergårdar för gemensamma ytor och främjande av mötesplatser för boende och barnfamiljer behöver lyftas fram.

Trygghetsaspekten behöver beaktas vid nybyggnation så att områden utformas på ett sätt där en trygghet byggs in samt möjliggör för blåljuspersonal att verka. Motsatsen till trygga områden ser vi i dag i de utsatta områdena främst byggda under miljonprogrammets år mellan 1965 och 1975.

Sverigedemokraterna vill även utreda gemensamma bygg- och regelstandarder för Norden i ett fördjupat nordiskt samarbete på området. Detta skulle kunna leda till dels ökad nordisk mobilitet på arbetsmarknaden, dels en ökad konkurrens mellan byggherrar då möjligheter för att ta sig an byggprojekt i sina gränsländer främjas.

Således visar Sverigedemokraterna att vi i en högre grad än regeringen är beredda att utvärdera och framföra nya kreativa lösningar för att Sverige ska uppnå en god gemensam gestaltad livsmiljö som svenska folket vill ha och kan trivas i.

Aron Emilsson (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Mikael Eskilandersson (SD)

Sara-Lena Bjälkö (SD)

Roger Hedlund (SD)

Cassandra Sundin (SD)